

Julkaisuvapaa 14.3.2016

SAFA: Uudisrakentamisen moniarvoisuus mahdollistettava

Lakiehdotus uudisrakennuksia koskevasta lähes nollaenergiarakentamisesta lähtee tänään lausuntokierrokselle. Suomen Arkkitehtiliitto SAFA vaatii, että yhä monimutkaisempi ja teknisempi rakentaminen ei saa jatkossa olla ainoa mahdollinen tapa rakentaa. Yksinkertaisia ja pitkäikäisiksi tiedettyjä ratkaisuja ei saa kieltää energiatehokkuusmääräyksillä.

Rakennusosakohtaiset energiatehokkuusvaatimukset tekevät painovoimaisen ilmanvaihdon ja yksiaineisten seinärakenteiden yhdistelmän mahdolliseksi uudisrakentamisessa.

Painovoimaisen ilmanvaihdon ja yksiaineisten seinärakenteiden yhdistelmä on tuttu esimerkiksi kantakaupungin satavuotiaista kerrostaloista, perinteisistä hirsitaloista sekä aivan uusimmista kestävästä rakentamisen hankkeista. Näiden ratkaisujen toimivuudesta ja ylläpidettävyydestä on pitkäaikaista kokemusta. Kasvava joukko sisäilmaongelmista kärsiviä löytääkin ainoan itselleen soveltuvan ratkaisun rakennuksista, joissa on painovoimainen ilmanvaihto ja yksiaineinen massiivinen seinärakenne.

- Yksinkertaista, vikasetokykyistä ja varmatoimista ratkaisumallia ei tule kieltää energiatehokkuuden nimissä, SAFAn rakennussuunnittelutoimikunnan puheenjohtaja Ifa Kytösaho sanoo.
- SAFA ei puolusta tässä yksittäistä teknistä ratkaisua vaan rakentamisen moniarvoisuutta.

SAFA kannattaa kokonaisvaltaista ja joustavaa säädösohjausta. Määräysten ei tule määritellä keinoja ja yksittäisiä suunnitteluratkaisuja, vaan asettaa vaatimuksia lopputuloksena syntyvän rakennuksen olennaisille ominaisuuksille.

SAFAn mukaan energiatehokkuuden säädösohjauksessa painopisteen tulisi siirtyä rakennusosakohtaisista vaatimuksista E-lukuperusteiseen ohjaukseen. Rakennuksen E-luku kuvaa rakennuksen kokonaisenergiankulutusta. Sama E-luku voidaan saavuttaa monin vaihtoehtoisin ratkaisuin. E-lukuun perustuva ohjaus antaa enemmän liikkumavaraa rakennussuunnittelulle kuin rakennusosakohtaisiin vaatimuksiin perustuva säädösohjaus.

SAFA kanta on, että lähes nollaenergiämääräyksissä:

- Uudisrakentamisen E-lukuvaatimusta voidaan kiristää
- Lämpöhäviön tasauslaskennan vertailuarvoja (U-arvo, ilmanvuotoluku, LTO:n hyötysuhde) ei tule kiristää
- Tasauslaskennassa nykyisin vain hirsirakenteista ulkoseinää koskeva lievennetty vertailuarvo tulisi ulottaa koskemaan kaikkia yksiaineisia, massiivisia seinärakenteita
- Painovoimainen ilmanvaihto tulee vapauttaa lämmön talteenottovaatimuksesta.

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA muistuttaa, että pieneen hiilijalanjälkeen päästään myös muita keinoja käyttäen kuin laskennallista energiankulutusta pienentämällä. Kestävyyteen tarvitaan rakennusten koko elinkaaren kattavia tarkasteluja. Energian säästämisen lisäksi on huolehdittava myös luonnonvarojen ja ympäristön säästämisestä, terveydestä sekä rakennusten kestävyyydestä.

Pääsuunnittelija kantaa vastuun rakennushankkeen laadusta

Pääsuunnittelijana toimiva arkkitehti ottaa laajan henkilökohtaisen vastuun rakennushankkeen laadusta. Rakennusfysiikan asiantuntijoilta saadaan kuitenkin tällä hetkellä ristiriitaista tietoa rakenteiden toimivuudesta ja riskeistä.

- Suunnitteluvaiheessa uudisrakennuksen energiankulutusta arvioidaan laskennallisesti. Esimerkiksi yksiaineisten massiivirakenteiden mitattu lämpöhäviö on osoittautunut oleellisesti pienemmäksi kuin laskennallinen arvo, Kytösaho sanoo.

SAFA pitää uusiutuvaa energiaa koskevia linjauksia perusteltuina. Suunnittelijat tarvitsevat kuitenkin ohjeistusta uusiutuvan lähienergian laskennallisiin tarkasteluihin sekä painovoimaisen ilmanvaihdon suunnitteluun ja määräystenmukaisuuden osoittamiseen. Vaikka painovoimaisen ilmanvaihdon suunnitteluperiaatteet ovat yksinkertaisia, suunnitteluosaaminen on käytännössä kadonnut koneellisen ilmanvaihdon yleistymisen vuoksi.

SAFA kiittää lähes nollaenergiämääräysten lainsäädäntöhankkeen valmisteluprosessia avoimeksi. Eri tahoja on kuultu laajasti ja erilaisia vaihtoehtoja on punnittu kriittisesti ja huolellisesti.

Energiatehokkuusmääräysten uudistukset seuraavat toisiaan nopealla tahdilla. SAFA toivoo energiatehokkuuden säädösohjaukseen kokonaisvaltaista näkemystä ja pitkän aikavälin strategisia linjauksia, jotka tekisivät uudistuksista paremmin ennakoitavia.

Lisätietoja:

tutkimuskoordinaattori, SAFA, Heini Korpelainen, p. 040 724 0971, heini.korpelainen@safa.fi

Termejä

E-luku on rakennuksen laskennallinen kokonaisenergiankulutus energiamuotojen kertoimilla painotettuna. E-luku on vertailuluku, jota käytetään rakennuslupamenettelyn yhteydessä määräystenmukaisuuden osoittamiseen. Rakennuksen E-luku lasketaan standardikäytöllä Helsingin ilmastossa ja ilmoitetaan rakennuksen lämmitettyä nettolattianeliömetriä kohti.

Ilmanvaihtojärjestelmän ominaissähköteho, SFP-luku (Specific Fan Power) on tunnusluku, joka kuvaa rakennuksen ilmanvaihtokoneiden puhaltimien sähkönkulutusta.

U-arvo eli lämmönläpäisykerroin kuvaa rakenteiden (seinien, ala- ja yläpohjan sekä ikkunoiden ja ovien) lämmöneristyskykyä. Mitä pienempi U-arvo on, sitä paremmin rakenne eristää lämpöä.

LTO eli lämmöntalteenotto koneellisessa tulo/poisto -ilmanvaihdossa siirtää lämpöenergiaa poistoilmasta tuloilmaan lämmönvaihtimen avulla. Lämmöntalteenoton tehokkuutta kuvataan usein järjestelmän vuosihyötysuhteella.

